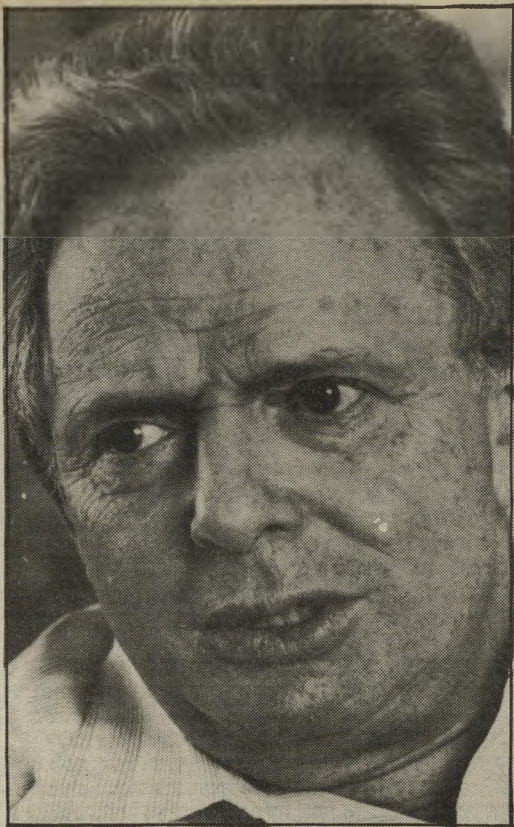

יוסף ("טומי") לפיד:

„שמעתי מפי הנאצים את דיברי כהנא!“

תיאטרון הבימה נקט ביוזמה יוצאת-דופן, ופנה ליוצרים, המזוהים עם כל מיגוון הקשת הפוליטית, כדי שיתרמו למופע שמטרתו היא להתריע נגד הגזענות. אחד השמות שבלטו ברשימה הארוכה של יוצרים היה יוסף ("טומי") לפיד. העיתונאי הוותיק ומנכ"ל רשות השידור לשעבר ידוע בדעותיו הימניות. תהיתי, בעזרתו, כיצד הוא משתלב במיבצע, ששותפים לו יוצרים כמו עמוס קינן, יהונתן גפן ושמואלנים יודעים נוספים.

● הפניה אליך, כותב הנחשב בימני, לא הפתיעה אותך?

לא, לגמרי לא. אני סבור שיש נושאים שאין בהם שמאל או ימין. יש פשוט יהודים הבוחלים בגזענות. את רואה את זה כאילו שהמילחמה בגזענות שייכת לשמאל הישראלי המתקדם. אני, כניצול-שוואה, רואה זאת כמשימה יהודית ממדרגה ראשונה. מאיר כהנא הוא לא ימני ולא ימני-קיצוני, אלא פשוט מטורף!

● הבעיה עם מהאזות מסוג זה היא, שהן נועדו לשכנע את המושכנעים ממילא. האם זאת הדרך למחזות?

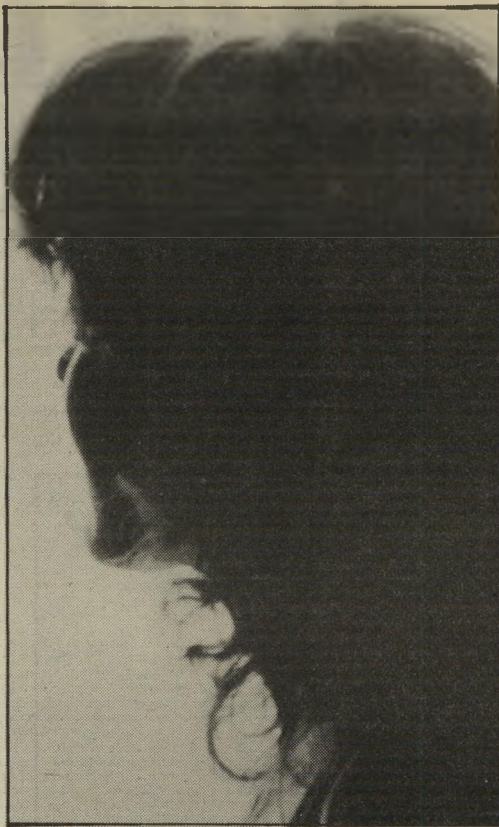
תלוי, כמובן, בקהל שיגיע למופע. אני מסכים עימך שקיימת בעיה בנושא זה. אם יצליחו המארגנים — שמגיעה להם, בהורמנות זאת, ברכה על המיבצע — לשכנע את מוסדות-החינוך לשלוח נוער — אז עשינו משהו!

● ספר מעט על הקטע שתרגמת למופע.

זהו קטע קצר מתוך מחזה שכתבתי הכושל עשה את שלו. המחזה הוצג ב-1967, 150 פעמים. זהו אחד המחזות המקוריים שזכו בהצגות כה רבות. המחזה עסק בסאטירה, אומנם לא כאסת, נגד השקפות גזעניות יהודיות.

● באילו חזית את הנולד.

ממש כך. לא הייתי צריך לשנות הרבה מהמחזה, כדי להפכו לאקטואלי. בכלל, כל הנושא אינו חדש לי. את אותם דברים, שכהנא משמיע נגד ערבים — הייתי שומע על עצמי, כיהודי, מפי הנאצים. הצליל נשמע יותר מדי מוכר. אין הפתעות!

„איריס“:

„הנהג בסובארו הלבנה רצה לאנוס אותי!“

כל אסון נוסף, המתרחש בזירה ההרפתקנית של נסיעות בטרמפים, גורם לבהלה כללית. הפחד שוכך, ועד מהרה נמלאים צימתי הטרמפיאדות בצעירות במדים ובאזרחי. איריס (שם בדוי) היא חיילת נאה, הנוסעת דרך-קבע לבסיסה שבצריפין בטרמפים. בתחילה לא ששה לשוחח בנושא. מכיוון שפחדה שאטיף לה מוסר, נוסח: „איך את מעזה?“ והאם לא כדאי לבזבז יותר זמן, אך להגיע בשלום למחוז-הפנץ?

לבסוף נתרצתה ודיברה בכנות הראויה לציון. תוך כדי ציון פרטים מזהים.

● טרמפים הם אמצעי-התחבורה הקבוע שלך?

כן. אני משתמשת בהם מדי יום — בבוקר, כשאני נוסעת מביתי שבגיבעתיים לצריפין, ובחזרה, מהבסיס לגבעתיים. מכיוון שאני עובדת במשמרות, יוצא לי להימצא בדרכים לעיתים כשעות מאוחרות. כן, גם אז אני נוסעת בטרמפים. מדובר על תשע-עשר בלילה — שעות חשוכות.

● מדוע את עושה את זה?

אין כל סיבה מיוחדת. אני משרתת בבסיס שרי מסוכן להגיע אליו. את יודעת מה זה להגיע לצריפין באוטובוס? תיסבוכת אדירה! אני צריכה להחליף שני אוטובוסים, ועוד לעבור בתחנה המרכזית בתל-אביב. את יודעת מה זה לעבור בתחנה המרכזית מדי בוקר, שלא לדבר על הלילה?

● את לא פוחדת, בזמן שאת עולה על טרמפ?

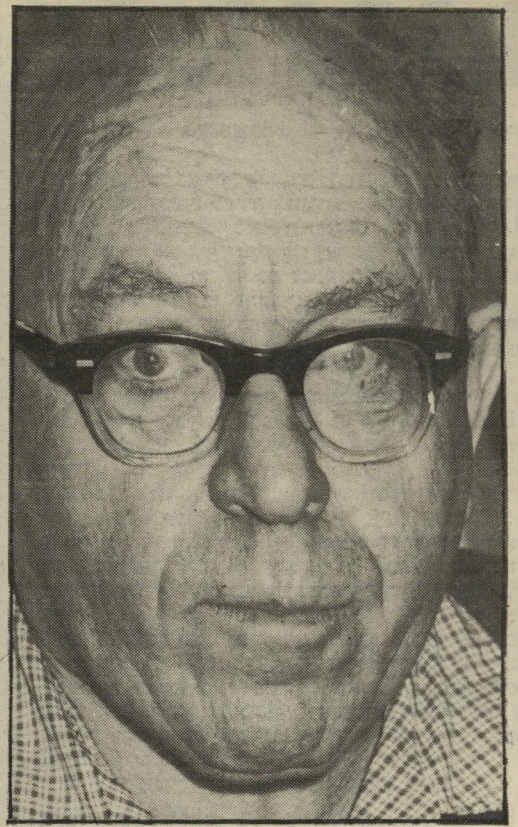
אני יודעת שזה מסוכן, ועלולים לקרות לי דברים בלתי נעימים. כבר קרו לי... את תודעו? כשתשמעי.

● נסי אותי.

נסעתי מגיבעתיים בסובארו לבנה. הנהג נראה אמין. מה זה אמין? מבוגר, אחד שלא נראה ערבי. לפתע הוא סטה מהדרך. על המרץ של מכוניתו ניצבה סכין יפאנית. מהמגירה ביצץ אקרה. שתבני, הוא לא איים עליי, אך הם הפחידו אותי פחד-מוות. עד הסטייה מהדרך, הוא ניסה לפתח עימי שיחה שתסיח את דעתי. מייד ביקשתי שיעצור את המכונית. הוא ניסה לשכנע אותי — לא, לא, לא. התעקשתי. בתוכי רעדתי מפחד, אך אימתי שיש בצומת הבא מישטרה צבאית. הוא נבהל נורא, עצר את המכונית. ירדתי ממנה בריצה. נמלטתי כל עוד רוחי בי ו... עליתי על הטרמפ הראשון שנקרה בדרכי.

● אני מבינה שמאז התמודדת לנסוע בטרמפים. גם השבוע, בו כמעט נרצחה חיילת, ואחרת נפצעה כשנמלטה ממכונית. לא ישמיע על מנהגך?

המיקרה של החיילת בדרום הבהיל אותי כהוגן. עיתונאי שסיקר את המיקרה סיפר לי פרטים, ונעשה לי רע. מחר כבר לא אסע בטרמפים! אין לי מושג כיצד אנהג אחר-כך.

יעקב ארנון:

„ההכרעה באוצר נעשית על-ידי אפסים!“

בקרב, כך התבררנו בתחילת השבוע, ימירו 1000 שקלים בשקל אחד. האם מהותו של השינוי הוא בשינויים בלקסיקון היומיומי שלנו. או שמדובר בשינוי מהותי יותר? לאור הקצב המבלבל שבו נחתות על הציבור גזירות והודעות ממשרד-האוצר, פניתי ליעקב ארנון, מי שכהן כמנכ"ל משרד-האוצר, בעת שלוי אשכול ופינחס ספיר חלשו על המישרד.

● מה מהותו של השינוי העומד לחול בקרב? האם זהו שינוי טכני בלבד. זהו צעד חסר כל תועלת. הם היו צריכים לשנות את המדיניות הכלכלית ולא להוסיף או להוריד אפסים.

אני חושב שהם חושבים שזה שינוי פסיכולוגי. אך האמת היא שזה רק שינוי טכני בלבד. זהו צעד חסר כל תועלת. הם היו צריכים לשנות את המדיניות הכלכלית ולא להוסיף או להוריד אפסים.

● בעבר כבר המירו את הלירה בשקל. ידוע לך מה חולל השינוי הזה למשק?

מאומה! הרעיון הזה נעשה בהולנד. אני עצמי הולנדי, ובהולנד פעל הרעיון בהצלחה. מכיוון שזה היה רק הצעד האחרון שהיווה חלק אינטגרלי מתוכנית כוללת. ממשלת הולנד הטילה מס על ההולנדים. מס מיוחד על הכסף שהיה בידו ההולנדים. היה עליהם להכריז כמה כסף מצוי ברשותם. אם יכלו המצדהירים להסביר, כיצד הגיע הכסף לרשותם — שילמו רק 50% מס, ואם לאו — נאלצו לשלם מס בגובה 90%. הממשלה פתחה את הכספות של האזרחים, והריווח התקרב לדיוק. החלק האחרון של התוכנית היה שהחליפו את הכסף. אבל למחוק כמה אפסים, ולחשוב שזה יועיל במשהו?

● לסיכום: איזו עצה יש בפין לאזרח המבולבל? שלא יתרגש. שוסי-דבר לא יקרה בעיקבות הצעד הזה. זה לא משפר את המצב, ולא גורע ממנו. אפילו לא מייפה אותו, כפי שהם חושבים.